

Jaaroverzicht 2019

Een nieuwe tijd! stond in 2019 in het teken van voorbereiden, uitvoeren, verbinden en draagvlak creëren. Nadat de subsidie van de provincie was toegekend dankzij de goede samenwerking en cofinanciering van de elf gemeenten kon het uitvoeringsprogramma uit 2018 ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Er is veel gebeurd in een jaar. We kijken hierbij terug en blikken alvast vooruit naar 2020 dat vooral in het teken zal staan van zichtbaar zijn en het delen van resultaten.

Feiten en cijfers 2019

Er hebben **22** vrijwilligers deelgenomen aan de cursus Oral History van Erfgoed Gelderland.

In totaal zijn er **32** verhalenvangers op pad gegaan voor *Een nieuwe tijd!*

De oudste geïnterviewde is **93** jaar, geboortejaar **1926**

Er zijn door hen in totaal **32** interviews afgenomen, dit is ongeveer **30** uur aan opnamemateriaal.

7 studenten hebben de opnames verwerkt tot transcripten.

De jongste scribent is **17**, geboren in **2002**

De spread in de regionale kranten voor Open Monumentendag had een oplage van **205.000** exemplaren.

Er zijn in 2019 in totaal **19** presentaties gegeven over wederopbouw en het project tijdens bijeenkomsten, openingen, in commissies, thema-avonden en bij stakeholders.

Tijdens Open Monumentendag hebben er in de hele Achterhoek **46** activiteiten plaatsgevonden met het thema 'wederopbouw'.

Een nieuwe tijd! is in 2019 onder de **9x** aandacht gebracht door regionale media waaronder de krant en radio.

Er zijn ongeveer **750** basisschoolleerlingen in aanraking gekomen met het thema wederopbouw dankzij het educatieproject i.s.m. het Cultuur- en Erfgoedpact.

Aan het educatieproject op het Ulenhofcollege nemen **90** leerlingen deel.

Er zijn dit jaar ongeveer **250** speldjes uitgedeeld aan vrijwilligers, bestuurders, deelnemers en betrokkenen van *Een nieuwe tijd!*

In **2019** zijn er **1646** unieke bezoekers op de website geweest.

Op LinkedIn zijn er **18** berichten geplaatst, deze zijn gezamenlijk **2762** keer bekeken.

Er zijn naar aanleiding van Open Monumentendag potentiële *Ruwe Diamanten* in beeld.

21

Er zijn dit jaar **53** berichten op Instagram geplaatst.

Tentoonstelling

Verhalenvangers

Cursus Oral History

Erfgoeddeal

Educatieproject

Start

Eind februari kon er echt gestart worden met het uitvoeren van het project *Een nieuwe tijd! Wederopbouw in de Achterhoek*. De provincie Gelderland kende een subsidie toe van 100.000 euro. Tegelijkertijd kwam het project ook in Den Haag onder de aandacht. *Een nieuwe tijd!*

mocht pitchen tijdens de ondertekening van de Erfgoeddeal. Het draait bij de **erfgoeddeal** om ‘samenwerken aan een waardevolle leefomgeving’. Erfgoed staat hierbij centraal, niet alleen instandhouding en ontwikkeling, maar vooral als inspiratie voor de toekomst. Niet voor niets was *Een nieuwe tijd!* één van de voorbeeldprojecten tijdens de ondertekening. Het momentum was daar en er werd ook door de pers aandacht aan het project besteed. Er verscheen een groot artikel in het **Achterhoek Nieuws** en een dag later mochten projectleiders Eva en Joanne ‘op de koffie komen’ bij **Omroep Gelderland** om op de radio te vertellen over het project. Het jaar was dus nog maar net begonnen en het project kende al een vliegende start!

Verbinden

Belangrijk in het project was ‘samen aanpakken’. Daarom werd er zoveel mogelijk **verbinding** gezocht in de regio. Door het voeren van gesprekken verbonden steeds meer partijen zich aan *Een nieuwe tijd!* Stakeholders van de Achterhoek ambassadeurs, AGEM, Zlimthuis en corporaties zijn hier voorbeelden van. De gesprekken met deze relevante partijen moesten duidelijk maken waar de uitdagingen bij voornamelijk woonhuizen uit de wederopbouwjaren liggen en waar verbinding kon worden gemaakt. Deze uitdagingen zijn verduurzaming, levensloopbestendigheid, renovatie of sloop. Bovenstaande partijen zijn allemaal met deze onderwerpen bezig. Uit de gesprekken is gebleken dat er veel behoefte is aan **kennisdeling** en goede voorbeelden in de regio. Gebouwen, maar vooral woonwijken uit de wederopbouwperiode bevatten veel kwaliteit in stedenbouwkundige opzet, groen en leefbaarheid. De eerste gesprekken in 2019 met stakeholders in de regio bieden een goede input voor het deelproject *Lessen uit de wederopbouw* dat in 2020 een vervolg zal krijgen.

Naast deze partijen werd onder andere ook schrijfster Annegreet van Bergen aan het project verbonden. In april werd bekend dat zij zich graag als ambassadeur voor het project wil inzetten. Als bestseller auteur van boeken over de wederopbouwjaren is **Annegreet van Bergen** als geen ander de aangewezen persoon om de *Canon van de wederopbouw* te schrijven in 2020. Daarnaast zet zij zich in voor het project door het geven van lezingen en mee te werken aan het **educatieproject** op het Ulenhofcollege in Doetinchem. In dit project gaan 90 leerlingen met ouderen in gesprek over de wederopbouwperiode en schrijven hier een verhaal over. De mooiste verhalen krijgen een plekje in de canon.

Verhalenvangers

Educatieproject

Inspiratie

College

Informeren

Draagvlak

Het draagvlak voor het bijzondere erfgoed van deze periode was een van de doelen van het project en daarom werd het project ook bij historische verenigingen en cultuurhuizen in de deelnemende gemeenten onder de aandacht gebracht. En met succes, het thema werd omarmd! In Winterswijk werd bijvoorbeeld een **lezing** gegeven over de wederopbouwperiode van het dorp en verschillende deelprojecten kregen vorm. Joanne bezocht alle **comités van de Open Monumentendag** met de vraag of zij wederopbouw als extra thema wilden toevoegen. Alle comités in de Achterhoek waren enthousiast om ook jong erfgoed in het zonnetje te zetten.

Ook bij andere partijen werd draagvlak gecreëerd. In samenwerking met het **Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)** worden diverse activiteiten ontplooid. Bijzondere bijdragen aan het *Achterhoek college*, *Het Jaarboek Achterhoek en Liemers* en de *Achterhoekse almanak 2020* zijn hier onderdeel van en bereiken veel mensen. Het ECAL bleek gedurende het jaar een fijne samenwerkingspartner wat betreft bovenstaande initiatieven, maar ook als locatie voor activiteiten. In samenwerking met het **Cultuur- en Erfgoedpact** wordt een **educatieproject** omtrent het thema wederopbouw opgestart. Mirjan Koldeveij en Berna Bonekamp voeren dit project in het schooljaar 2019/2020 uit. Leerlingen uit groep 7 gaan hierbij aan de slag met gebouwen in hun eigen omgeving uit de wederopbouwperiode. In totaal doen er 33 klassen mee, 3 in iedere gemeente. Er worden door de diverse samenwerkingsverbanden veel doelgroepen bereikt. Meerdere generaties raken zodoende bekend met de betekenis van de wederopbouwperiode voor onze huidige omgeving.

Uitvoeren

In het voorjaar van 2019 werden de eerste activiteiten uitgevoerd: op 9 april gaven Roger Crols en Joanne te Winkel een **college over wederopbouw** in het kader van het *Achterhoek College*. In mei ging vervolgens de website online. Hier konden nu al deze activiteiten aangekondigd worden. Ook was er vanaf nu een plek voor verhalen, informatie en nieuws over het project. De **communicatie** kwam goed op gang, mede door de inzet van **social media kanalen** waar regelmatig nieuwe berichten op verschijnen. Dit bleef niet onopgemerkt en op 7 mei verscheen er wederom een groot artikel over het project en wederopbouw in de **Gelderlander**. Op 8 mei ging officieel het eerste deelproject van start. Met een inspiratiebijeenkomst in het ECAL ging het verhalenproject **Stemmen van een nieuwe tijd** van start. De bijeenkomst werd goed bezocht en er werden al veel eerste ideeën gedeeld. Erfgoed Gelderland heeft in opdracht van *Een nieuwe tijd!* een groep verhalenvangers opgeleid om diverse verhalen over de wederopbouwperiode te verzamelen. **De verhalenvangers** volgden hiervoor een cursus interviewen en vervolgens een cursus schrijven. Naast deze groep vrijwilligers zijn er ook andere verhalenvangers uit Gelderland aan de slag gegaan met het thema wederopbouw. Dankzij de inzet van meer dan 30 mensen zijn er vele verhalen over de wederopbouwperiode in de Achterhoek verzameld. Dit deden zij aan de hand van 20 voorlopige thema's voor de *Canon van de wederopbouw*. Deze thema's zijn in mei door een **expertgroep** vastgesteld. Een groot deel van de inhoud van de canon is daarmee in 2019 al vastgelegd.

Eva en Joanne

14 en 15 september 2019

Open Monumentendag

De **Open Monumentendagen 2019** zorgden voor veel zichtbaarheid van het project. Op 14 en 15 september was het zover en in heel de Achterhoek stond naast het landelijke thema ook wederopbouw in de schijnwerpers. Alle comités Open Monumentendag hebben voorafgaand aan het weekend panden ingestuurd uit de wederopbouwperiode die tijdens Open Monumentendag te zien of te bezoeken waren. In iedere lokale editie van het Achterhoek Nieuws kwam vervolgens **een spread** (2 pagina's) voorafgaand aan het weekend omtrent het thema wederopbouw. Deze bestond uit een algemene pagina over wederopbouw en iedere gemeente had een eigen pagina met lokale panden en activiteiten die te bezoeken waren op 14 en 15 september.

In vijf gemeenten was er tijdens de opening extra aandacht voor het thema wederopbouw. Er was een enorme variëteit aan panden en activiteiten. Van theater tot tentoonstelling en woonhuis tot voormalige waterzuivering. Door gebruik te maken van een bestaande activiteit als Open Monumentendag kon het thema wederopbouw op een eenvoudige en laagdrempelige manier groots onder de aandacht gebracht worden. Dankzij alle panden die zijn ingestuurd door de comités is er meteen een lijst met zogenaamde **Ruwe Diamanten** ontstaan. Het deelproject *Ruwe Diamanten* zal in 2020 verder worden uitgevoerd. Er komt een staalkaart van Ruwe diamanten waarbij bijzonder erfgoed uit de wederopbouwperiode in de hele regio verder onder de aandacht wordt gebracht.

★ Abel de Vries
Architect

★ Theo Franck
Dad Schooldirecteur
WV school Pastoor de Ankerste Borselle
mocht ik hier mijn entree doen

EEN NIEUWE TIJD

Wederopbouw
in de Achterhoek

Vooruitblik 2020

Educatieproject

Het jaar 2019 was vooral een belangrijke voorbereiding van het jaar 2020. Volgend jaar zullen alle deelprojecten samenkomen in de *SRV-Wagen*. Deze zal in de vorm van een **rijdende ontmoetingsplek** door de Achterhoek gaan toeren. **Kennisdeling en dialoog** zullen hierbij centraal staan. In de *SRV-Wagen* zal aan de hand van de *Canon*, *Ruwe diamanten* en *Lessen uit de wederopbouw* het verhaal van de wederopbouw verteld en ingezet worden voor huidige opgaven. **Draagvlak, duurzaamheid en wijkaanpak** komen hier bij elkaar. Concreet betekent dit de verdere uitvoering van de deelprojecten:

Canon van de wederopbouw: De canon zal in 2020 door Annegreet van Bergen geschreven worden. Deze canon bestaat uit thema's die in 2019 zijn vastgesteld en verhalen die zijn opgehaald tijdens *Stemmen van een nieuwe tijd*. De canon zal in de vorm van een plakplaatjesboek in lokale supermarkten verschijnen en ook een plek krijgen in de *SRV-Wagen*.

Ruwe Diamanten: In 2020 zal de staalkaart van *Ruwe Diamanten* gemaakt worden. Deze staalkaart zal in de vorm van bouwplaten verschijnen. Alle bouwplaten samen vormen een dorp met belangrijk wederopbouwerfgoed uit de Achterhoek. De *Ruwe Diamanten* zijn ook in de *SRV-Wagen* te zien en geven aanleiding tot dialoog over de toekomst van dit jonge erfgoed.

Lessen van de wederopbouw: In 2020 zal er een uitgave verschijnen over het verleden en de toekomst van wederopbouwwijk. Hoe kwamen ze tot stand en wat kunnen we er nu nog mee? Wat kunnen we leren van de gedachten en plannen achter deze wijken? Aan de hand van het verleden en goede voorbeelden van nu wordt er een toekomstbeeld voor deze wijken verbeeld. Diverse corporaties en andere partijen krijgen hierin ruimte om hun kennis en ervaringen te delen. Deze verzameling vormt het begin van excursies waarin ruimte is voor de dialoog over wederopbouw en grote transformatieopgaven.

De SRV-Wagen is de plaats waar de kennisdeling en dialoog tussen gemeente, partijen en bewoners ook daadwerkelijk kan plaatsvinden.

nieuwetijdachterhoek.nl